

Retssikkerheds-undersøgelsen

Samlet afrapportering

Ankestyrelsen

Marts 2026

Ankestyrelsen

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-580-5

1. Sammenfatning	4
2. Indledning	7
3. Tværgående resultater fra retssikkerhedsinitiativerne.....	10
4. Udvalgte lovområder med potentiale for regelforenkling	14
Bilag 1 Retssikkerhedsinitiativer med systematiske undersøgelser og sagsgennemgange.....	25
Bilag 2 Resultater fra retssikkerhedsinitiativer om hjemmetræning .	28
Bilag 3 Resultater fra	

retssikkerhedsinitiativer om tabt arbejdsfortjeneste	33
Bilag 4 Resultater fra retssikkerhedsinitiativer om socialpædagogisk støtte 40	
Bilag 5 Resultater fra retssikkerhedsinitiativer om ledsagelse	44
Bilag 6 Resultater fra retssikkerhedsinitiativer om personlig hjælp og pleje og praktisk hjælp.....	48

1. Sammenfatning

Retssikkerhedsundersøgelsen er gennemført som led i det flerårige retssikkerhedsprogram 2022-2025, der udspringer af en bred politisk aftale fra 2021 om at styrke borgernes retssikkerhed på handicapområdet. Programmet er finansieret via SSA-reserven og omfatter både undersøgelser, tilsynsindsatser og læringsaktiviteter målrettet kommunernes sagsbehandling.

Formålet med undersøgelsen er at afdække kommunernes udfordringer med at overholde gældende regler og at pege på lovområder med potentiale for regelforenkling, der kan styrke borgernes retssikkerhed og samtidig gøre reglerne lettere at administrere i praksis.

Undersøgelsen bygger på et bredt vidensgrundlag, herunder:

- Gennemgang af mere end 1.700 ikke-påklagede sager, herunder både bevillings- og afslagssager
- Data fra Ankestyrelsens klagesagsbehandling
- Landsdækkende spørgeskemaer til kommuner, borgere og interessenter og en lang række interviews
- Resultater fra det kommunale tilsyn.

Overordnede tværgående resultater

Høje omgørelsesprocenter – også i ikke-påklagede sager

Undersøgelsen viser, at omgørelsesprocenterne på handicapområdet fortsat er høje. I perioden 2019-2024 blev 39 pct. af Ankestyrelsens afgørelser på handicapområdet omgjort. På visse områder – særligt tabt arbejdsfortjeneste og hjemmetræning – ligger omgørelsesprocenterne på over 50 pct.

Samme billede tegner sig i sager, som Ankestyrelsen har set på i sine undersøgelser, hvor borgeren ikke har klaget. I gennemgangen af ikke-påklagede sager vurderes det, at en betydelig andel ville være blevet ændret eller hjemvist, hvis de var blevet påklaget til Ankestyrelsen.

Systematiske fejl i sagsbehandlingen

På tværs af lovområder og datakilder peger undersøgelsen på tre gennemgående udfordringer, som vedrører grundlæggende forvaltningsretlige principper:

- Mangelfuld sagsoplysning, hvor kommunerne ikke indhenter tilstrækkelige oplysninger til at træffe en korrekt afgørelse
- Utilstrækkelige begrundelser
- Manglende overholdelse af sagsbehandlingsfrister.

Kommuner, borgere og interessenter peger på, at komplekse regler, mange retskilder og uklare snitflader mellem forskellige bestemmelser bidrager til fejlene.

Lovområder med særligt potentiale for regelforenkling

På baggrund af det brede vidensgrundlag peger undersøgelsen på fem lovområder med et særligt potentiale for regelforenkling:

Hjemmetræning (barnets lov §§ 82 og 85)

Kommuner, borgere og interessenter vurderer, at hjemmetræningsreglerne er meget komplekse. Omgørelsesprocenterne er høje, og udfordringerne i sagsbehandlingen er bl.a. knyttet til:

- Manglende sagsoplysning
- Mangelfulde helhedsvurderinger
- Uklare begrundelser
- Mangelfuldt tilsyn med hjemmetræningsordningen.

Kommunerne efterspørger bl.a. generelt godkendte metodeudbydere og træningsmetoder udarbejdet af anden instans og en grænse for antal timer og metoder, som barnet må trænes efter.

Tabt arbejdsfortjeneste (barnets lov § 87)

Over halvdelen af sagerne om tabt arbejdsfortjeneste omgøres, og der er mange klagesager. Udfordringerne knytter sig bl.a. til:

- Afgrænsning af målgruppen
- Vurdering af pasningsbehov og indtægtstab
- Udmåling og beregning af ydelsen
- Opfølgning, varslings- og afviklingsperioder.

Kommunerne efterspørger større klarhed, færre retskilder og mere enkle beregningsmodeller.

Socialpædagogisk støtte (servicelovens § 85)

Kommuner, borgere og interessenter anser reglerne om socialpædagogisk støtte for at være vanskelige at administrere. Bestemmelsen er bredt formuleret og giver kommunerne et stort skøn. Det skaber usikkerhed om:

- Hvad der kan ydes støtte til
- Hvornår støtten er "tilstrækkelig"
- Snitfladen til praktisk hjælp (servicelovens § 83).

Kommunerne efterspørger tydeligere lovtekst, flere eksempler i vejledningen og bedre sammenhæng mellem reglerne.

Ledsagelse (servicelovens § 97)

Omgørelsesprocenten for ledsagelse er lavere end på andre områder, men der ses fortsat betydelige udfordringer med:

1. Sammenfatning

- Målgruppeafgrænsning
- Snitflader til § 85 og § 83
- Vurdering af ledsagelse for borgere i botilbud.

Kommunerne vurderer, at disse udfordringer i vidt omfang kan afhjælpes gennem præciseringer i reglerne, herunder hvem der er i målgruppen for ledsagelse.

Personlig hjælp og pleje og praktisk hjælp (servicelovens § 83)

Selvom kommunerne ifølge spørgeskemabesvarelser ikke selv oplever området som særligt vanskeligt, viser data relativt høje omgørelsesprocenter. Udfordringerne handler især om:

- Individuelle vurderinger kontra serviceniveauer
- Sagsoplysning og begrundelse
- Afgrænsning i forhold til socialpædagogisk støtte.

Kommunerne ønsker en præcisering af målgruppen, herunder snitfladen til socialpædagogisk støtte samt en præcisering af i hvilket omfang andre husstandsmedlemmer skal deltage i de praktiske opgaver i hjemmet.

2. Indledning

Dette notat præsenterer den endelige afrapportering på Ankestyrelsens samlede retssikkerhedsundersøgelse på handicapområdet.

Retssikkerhedsundersøgelsen er en del af det retssikkerhedsprogram, som Ankestyrelsen har gennemført i 2022-2025 på baggrund af en bred politisk aftale i 2021 om at styrke borgernes retssikkerhed på handicapområdet med midler fra reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet, også kaldet SSA-reserven¹. De øvrige initiativer består af forskellige typer af undersøgelser af kommunernes sagsbehandling, opfølgingsprojekter udført af tilsynet samt læringsaktiviteter.

Formål

Retssikkerhedsundersøgelsens formål er at afdække retssikkerhedsudfordringerne på handicapområdet og give et billede af de områder på handicapområdet, hvor kommunerne er mest udfordret i forhold til overholdelse af gældende lovgivning.

Undersøgelsen afdækker på den baggrund kommunernes udfordringer med at overholde serviceloven, forvaltningsloven og retssikkerhedsloven på børne- og voksenhandicapområdet samt behovet for regelforenklinger og potentialet herfor i forhold til borgernes retssikkerhed.

¹ [Aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2022-2025](#)

Retssikkerhedsundersøgelsen består af en indledende vidensopsamling, to delundersøgelser om hhv. børne- og voksenhandicapområdet samt denne fjerde og sidste del af retssikkerhedsundersøgelsen i form af en afrapportering, som fokuserer på at afdække behov og potentialer for regelforenklinger.

Boks 1 Ankestyrelsens retssikkerhedsinitiativer 2022-2025

Undersøgelser og opfølgning

- Samlet retssikkerhedsundersøgelse
- Juridiske serviceeftersyn
- Handicapsagsbarometre
- Fokuseret indsats fra tilsynet

Læringsaktiviteter

- Taskforce handicap
- Kursustilbud til sagsbehandlere
- Læringsforløb om generelle sagsbehandlingsregler
- Webinarer om den gode afgørelse
- Faglige temadage
- Best-practice guide til flytning uden samtykke
- Tjekliste om hjemmetræning

De enkelte initiativers resultater og produkter er offentliggjort på [Ankestyrelsens hjemmeside](#) og på [Ankestyrelsens læringsportal](#)

Afrapporteringens arbejdsspørgsmål er:

- På hvilke lovområder viser data fra Ankestyrelsens retssikkerhedsinitiativer og Ankestyrelsens klagesagsbehandling, at der er udfordringer, og at der derfor kan være behov og potentiale for regelforenklinger?

Afrapporteringen hviler på en tværgående opsamling af:

Den relevante viden fra Ankestyrelsens retssikkerhedsinitiativer, herunder:

- Resultater fra gennemgang af mere end 1.700 sager, hvor borger ikke har klaget over kommunens afgørelse i handicapsagsbarometre, juridiske serviceeftersyn og handicaptaskforce. I sagsgennemgangene indgår både bevillings- og afslagssager.
- Resultater fra retssikkerhedsundersøgelsens del 1-3, herunder interview med kommuner, borgere og interessenter samt spørgeskema til kommunerne om deres oplevelser af behov og potentiale for regelforenkligng på handicapområdet.
- Resultater fra det kommunale tilsyns projekter.

Viden fra Ankestyrelsens løbende systematiske vidensopsamling, herunder:

- Data fra klagesagsbehandling, herunder data for omgørelsesprocenter og årsager til omgørelser koblet med kvalitativ viden fra sagsbehandlingen.

Behov og potentiale for regelforenklinger

I retssikkerhedsundersøgelsen arbejder vi med en bred forståelse af regelforenkligng. Regelforenkligng kan fx betyde klarere vejledning, færre proceskrav, ændret og klarere ordlyd. Det definerende er, at det bliver lettere eller mere

effektivt at forvalte i praksis. Dertil hører, at regelforenkligng også ifølge kommuner, borgere og interessenter skal bidrage til øget retssikkerhed for borgeren.

Det bemærkes, at Ankestyrelsen ikke har foretaget en prioritering eller vurdering af, hvorvidt eller hvordan en given regelforenkligng bør eller kan realiseres.

Boks 2 Afrapporteringen bygger på viden fra

Retssikkerhedsinitiativer:

- Kommuner, borgere og interessenters vurderinger af behov for regelforenkligng, jf. retssikkerhedsundersøgelsens to del-undersøgelser.
- Resultater og anbefalinger fra taskforce handicap
- Data fra Ankestyrelsens gennemgang af ikke-påklagede sager på de sagsområder, som indgår i de fire handicapsagsbarometre og de tre juridiske serviceeftersyn.
- Det kommunale tilsyns gennemgange af kommunernes kvalitetsstandarder på udvalgte bestemmelser, gennemgang af kommunalbestyrelsesreferater og opfølgning på kommunalbestyrelsernes behandling af Social- og Boligministeriets danmarkskort.

Se bilag 1 for en kort beskrivelse af de enkelte initiativer, som ligger til grund for afrapporteringen.

Systematisk vidensopsamling:

- Ankestyrelsens data fra klagesagsbehandlingen, herunder omgørelsesprocenter og årsager til omgørelser. Ankestyrelsens øvrige viden fra klagesagsbehandlingen.

Notatet indeholder:

- En tværgående opsamling af pointer på tværs af initiativerne og handicapbestemmelserne
- En beskrivelse af fem udvalgte bestemmelser, hvor data og viden fra Ankestyrelsens retssikkerhedsinitiativer og den systematiske vidensopsamling viser, at der kan være behov for regelforenkling. På baggrund af ovennævnte datakilder beskriver Ankestyrelsen for hver af de fem bestemmelser relevante juridiske opmærksomhedspunkter, som kan tages i betragtning i forbindelse med et eventuelt arbejde med regelforenkling af de enkelte udvalgte bestemmelser på handicapområdet.

3. Tværgående resultater fra retssikkerhedsinitiativerne

Ankestyrelsens retssikkerhedsinitiativer har haft et bredt fokus på bestemmelser på handicapområdet i serviceloven og barnets lov og på anvendelsen af generelle sagsbehandlingsregler i forvaltningsloven og retssikkerhedsloven på handicapområdet. Boksen nedenfor viser de bestemmelser, som vi omtaler som hhv. voksenhandicap og børnehandicapområdet.

Voksenhandicapbestemmelser i retssikkerhedsinitiativerne

§

Nogle af bestemmelserne i serviceloven er primært rettet mod ældre eller udsatte voksne, men indgår, da de også anvendes på handicapområdet.

- § 83 om personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og madservice
- § 84 om afløsning og aflastning
- § 85 om socialpædagogisk støtte
- § 86 om genoptræning
- § 94-94 b om selvudpeget hjælp
- § 95 om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere
- § 96 om borgerstyret personlig assistance
- § 98 om kontaktperson til døvblinde
- § 97 om ledsagelse
- § 99 om støtte- og kontaktperson

- § 100 om dækning af merudgifter
- § 102 om tilbud af behandlingsmæssig karakter
- § 103 om beskyttet beskæftigelse
- § 104 om aktivitets- og samværstilbud
- § 107 om midlertidige botilbud
- § 108 om længerevarende botilbud
- § 112 om hjælpemidler
- § 113 om forbrugsgoder
- § 114 om støtte til køb af bil
- § 116 om boligindretning
- § 118 om pasning af nærtstående.

Børnehandicapbestemmelser i retssikkerhedsinitiativerne

Retssikkerhedsinitiativerne blev sat i gang efter serviceloven og ikke efter barnets lov, som trådte i kraft den 1. januar 2024. De bestemmelser, som indgår i programmet, og som udgør det, som vi i undersøgelsen omtaler som børnehandicapområdet, fremgår nu af barnets lov i stedet for serviceloven. Det er følgende bestemmelser:

- Særlige dagtilbud efter servicelovens § 32, nu efter § 82, stk. 1, i barnets lov
- Hjemmetræning efter servicelovens § 32 a, nu efter § 85 i barnets lov

- Særlige klubtilbud efter servicelovens § 36, nu efter § 82, stk. 2, i barnets lov
- Merudgiftydelse efter servicelovens § 41, nu efter § 86 i barnets lov
- Tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42, nu efter § 87 i barnets lov
- Supplerende ydelse efter servicelovens § 43, nu efter § 88 i barnets lov
- Ledsagelse efter servicelovens § 45, nu efter § 89 i barnets lov
- Praktisk hjælp til børn efter servicelovens § 44, jf. servicelovens § 83, nu efter barnets lov § 90, jf. servicelovens § 83
- Aflastning/afløsning til børn efter servicelovens § 44, jf. servicelovens § 84, stk. 1, nu efter barnets lov § 90, jf. servicelovens § 84, stk. 1
- Vedligeholdelsestræning til børn efter servicelovens § 44, jf. servicelovens § 86, stk. 2, nu efter barnets lov § 90, jf. servicelovens § 86, stk. 2
- Hjælpe midler efter servicelovens § 112, nu efter barnets Lov § 90, jf. servicelovens § 112
- Forbrugsgoder efter servicelovens § 113, nu efter barnets lov § 90, jf. servicelovens § 113
- Bilstøtte efter servicelovens § 114, nu efter barnets lov § 90, jf. servicelovens § 114
- Boligindretning efter servicelovens § 116, nu efter barnets lov § 90, jf. servicelovens § 116

På tværs af data fra handicapsagsbarometrene, de juridiske serviceeftersyn, handicaptaskforcen og retssikkerhedsundersøgelsen finder vi følgende tendenser:

Fortsat høje omgørelsesprocenter i ankede sager

Til brug for retssikkerhedsundersøgelsens vidensopsamling gennemgik vi Ankestyrelsens statistik over klagesager fra årene 2018 – 2022. Statistikken viste forholdsvist høje omgørelsesprocenter på tværs af handicapbestemmelserne. Omgørelsesprocenten spændte fra 21 til 56 procent. De højeste omgørelsesprocenter ser vi i sager om tabt arbejdsfortjeneste og pasningstilbud, hjemmetræning mv. - med hhv. 56 og 54 procent.

Ankestyrelsens data fra klagesagsbehandlingen viser, at Ankestyrelsen i 2019-2024 afgjorde 39.264 sager på det samlede handicapområde, hvoraf 39 procent blev omgjort.

Samme tendens i sager, som ikke er påklaget

I retssikkerhedsinitiativerne har vi samlet set gennemgået 1.768 sager på tværs af handicapområdet, som borger ikke har klaget over til Ankestyrelsen. I 95 procent af sagerne har vi vurderet, hvad sagens udfald havde været hos os, hvis borgeren havde klaget til Ankestyrelsen. Ud af disse sager, hvor vi har vurderet afgørelsens rigtighed, ville 63 procent af sagerne være blevet stadfæstet, hvis de var blevet klagesagsbehandlet i Ankestyrelsen. Den resterende andel er de sager, som ville være blevet omgjort, dvs. ændret eller hjemvist, hvis de var blevet påklaget og behandlet i Ankestyrelsen.

Boks 3 Ankestyrelsens stadfæstelser og omgørelser

Omgørelsesprocenten er antallet af **hjemviste, ændrede** og **ophævede** sager set i forhold til alle **realitetsbehandlede** sager.

Hjemvisning betyder, at Ankestyrelsen sender sagen tilbage til førsteinstansen med henblik på, at førsteinstansen behandler sagen igen.

Ændring betyder, at Ankestyrelsen har vurderet, at afgørelsen skal have et andet resultat.

Ophævelse betyder, at Ankestyrelsen har vurderet, at afgørelsen er forkert.

Stadfæstelse betyder, at Ankestyrelsen er enig i førsteinstansens afgørelse.

Realitetsbehandlede sager er summen af hjemviste, ændrede, ophævede og stadfæstede sager.

Se en nærmere definition af begreberne [her](#).

Manglende sagsoplysning, begrundelsesmangler og overholdelse af tidsfrister går igen på tværs af påklagede og ikke-påklagede sager

På tværs af initiativerne har vi vurderet kommunernes overholdelse af generelle sagsbehandlingsregler i forvaltningsloven og retssikkerhedsloven.

Ankestyrelsens statistik over klagesager vedrørende de handicapkompenserende bestemmelser fra årene 2018 - 2022 viser, at de klagesager, som er fejlbehæftede, oftest indeholder fejl som manglende sagsoplysning, begrundelsesmangler og overholdelse af tidsfrister².

Vores gennemgang af sager, som borger ikke har påklaget, viser ligeledes, at det særligt er sagsoplysning og begrundelse, der er udfordrende for kommunerne. Dette kommer blandt andet til udtryk i Handicapsagsbarometeret fra 2023, der handler om sager om ledsagelse til voksne. I 42 procent af de sager, der indgik i handicapsagsbarometeret, mangler der sagsoplysninger med væsentlig betydning for afgørelsen. Det handler i mange tilfælde om, at kommunerne mangler at indhente yderligere oplysninger om borgerens behov for støtte. Det følgende års Handicapsagsbarometer fra 2024 om dækning af merudgifter til børn og unge, viser, at begrundelseskravet ikke er efterlevet i 24 procent af de sager, hvor borgeren ikke har fået fuldt ud medhold.

² Manglende overholdelse af tidsfrister dækker over alle former for overskridelse af frister, der udspringer af lovbestemmelser, herunder genvurderingsfristen og kommunernes sagsbehandlingsfrister

Gennemgangen af de ikke-påklagede sager viser også, manglende overholdelse af de fastsatte sagsbehandlingsfrister. I alle de fire handicapsagsbarometre, Ankestyrelsen har udfærdiget, ser vi for eksempel, at den fastsatte sagsbehandlingsfrist er overskredet i 32-51 procent af de sager, hvor det har været relevant og muligt at vurdere, om fristen er overholdt. På baggrund af de gentagne resultater,

der viser manglende overholdelse af sagsbehandlingsfrister, har Ankestyrelsen besluttet, at kommunalbestyrelserne i forbindelse med det seneste Handicapsagsbarometer om tabt arbejdsfortjeneste (2025) skal orientere styrelsen om, hvilke foranstaltninger kommunen sætter i værk for at sikre, at sagsbehandlingsfristerne i højere grad overholdes.

4. Udvalgte lovområder med potentiale for regelforenkling

Vi har udvalgt fem bestemmelser til nærmere beskrivelse af udfordringer og potentialer for regelforenkling. I udvælgelsen af de fem lovområder har vi lagt vægt på, at:

- kommunerne i retssikkerhedsundersøgelsen tilkendegiver, at de oplever udfordringer med retssikkerheden
- kommunerne i retssikkerhedsundersøgelsen vurderer, at udfordringerne kan afhjælpes med regelforenkling
- den aktuelle viden fra Ankestyrelsens systematiske vidensopsamling viser en høj omgørelsesprocent og/eller et stort antal klagesager på området
- Ankestyrelsens kvalitative kendskab til klagesagerne understøtter/bekræfter de udfordringer, som ovenstående tre datakilder viser.

De fem udvalgte lovområder er:

- Hjemmetræning efter servicelovens §§ 32 og 32 a, nu efter §§ 82 og 85 i barnets lov
- Tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42, nu efter § 87 i barnets lov
- Praktisk og personlig hjælp efter servicelovens § 83
- Ledsagelse efter servicelovens § 97
- Socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85.

Merudgifter, som også ville være relevant ud fra ovenstående kriterier, er ikke udvalgt, idet reglerne blev ændret i 2025.

For hver af de udvalgte lovområder beskriver vi de opmærksomhedspunkter, som vores gennemgang af data og viden fra den systematiske vidensopsamling og Ankestyrelsens retssikkerhedsinitiativer giver anledning til, jf. boks 4. I bilag 2-6 gennemgår vi de mere detaljerede resultater fra retssikkerhedsinitiativerne koblet med viden om kommunernes oplevelser af udfordringer og potentialer for regelforenkling samt viden om kommunernes juridiske sagsbehandling i konkrete sager – både påklagede og ikke-påklagede sager.

Boks 4. Ankestyrelsens opmærksomhedspunkter

De opmærksomhedspunkter, som vi beskriver for hver af de fem udvalgte bestemmelser, peger på områder i lovgivningen, som ifølge data kan være særligt komplicerede at administrere for kommunerne. Opmærksomhedspunkterne kan således tages i betragtning i forbindelse med et eventuelt arbejde med regelforenkling af de enkelte udvalgte bestemmelser på handicapområdet.

Der kan både være tale om afgrænsede og specifikke dele af lovgivningen og om bredere emner, som berører flere forskellige elementer i lovgivningen, fx anvendelsen af de generelle sagsbehandlingsregler i forbindelse med de enkelte bestemmelser på handicapområdet.

Hjemmetræning, §§ 82 og 85 i barnets lov³

Fra 2019 – 2024 behandlede Ankestyrelsen 460 klagesager om hjemmetræning, hvoraf 61 procent blev omgjort.

Formålet med reglerne om hjemmetræning er at gøre det muligt for forældre til handicappede børn at indgå mere aktivt i indsatsen omkring barnet og derfor selv træne barnet i hjemmet som alternativ til at få det passet i et særligt dag- eller klubtilbud. Forældrene kan få økonomisk støtte til nødvendige udgifter i forbindelse med hjemmetræningen. Forældrene kan også få hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med hjemmetræningen.

Reglerne om hjemmetræning

Når kommunen skal tage stilling til, om der kan bevilliges hjemmetræning, skal der foretages følgende vurderinger:

- Er barnet i målgruppen for hjemmetræningen?
- Er der lavet en børnefaglig undersøgelse, der er tilrettelagt ud fra en helhedsbetragtning og afdækker udfordringer og ressourcer hos barnet, familien og netværket?
- Fremmer hjemmetræningen barnets tarv og trivsel, og imødekommer træningen barnets behov?

Lovboksen fortsætter i næste spalte

- Er forældrene i stand til at udføre opgaverne?
- Sker hjemmetræningen efter dokumenterbare metoder?
- Er effekten af hjemmetræningen mindre, end hvis barnet får hjælpen i et særligt tilbud?
- Indeholder træningsmetoden fysiske sundhedsfaglige elementer i et ikke uvæsentligt omfang?
- Er det nødvendigt at benytte træningsredskaber, kurser, hjælpere eller andet for at gennemføre hjemmetræningen?
- Har forælderen ret til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til træning af barnet i hjemmet?

Dernæst skal kommunen to gange årligt føre tilsyn med barnets udvikling og trivsel, når forældrene træner barnet i hjemmet. Tilsynet må ikke være mere indgribende, end formålet tilsiger. Hvis der ved tilsynet konstateres forhold, der kan føre til en ændring eller et afslag på fortsat hjemmetræning, skal kommunen træffe afgørelse herom.

³ Barnets lov trådte i kraft den 1. januar 2024. Reglerne om hjemmetræning fremgår nu af barnets lov §§ 82 og 85, hvor de tidligere fremgik af servicelovens §§ 32 og 32 a. Barnets lov §§ 82 og 85 om hjemmetræning har samme materielle indhold som servicelovens §§ 32 og 32 a.

Opmærksomhedspunkter om hjemmetræning

På baggrund af Ankestyrelsens retssikkerhedsundersøgelse kan det konstateres, at interessenter, borgere og kommuner anser reglerne om hjemmetræning som komplekse og derfor svære at administrere. Ankestyrelsens data og viden fra de øvrige retssikkerhedsinitiativer understøtter indtrykket af, at området er svært for kommunerne at administrere.

Kommunernes forvaltning af reglerne er i særlig grad præget af, at sagerne ikke bliver tilstrækkeligt oplyst, at de skønsprægede afgørelser ikke er begrundet tilstrækkeligt, og at der ikke er foretaget helhedsvurderinger i sagerne. Det gør sig fx gældende, når kommunerne skal vurdere, om betingelserne for godkendelse er opfyldt.

I det juridiske serviceeftersyn om hjemmetræning blev et mangelfuldt oplysningsgrundlag, begrundelsesmangler og hjemmelsmangler konstateret som læringspunkter, og i retssikkerhedsundersøgelsen har kommunerne, borgerne og interessenterne peget på, at sagsbehandlingen i kommunerne er udfordret af et kompliceret regelsæt og præget af afgørelser, der er utilstrækkeligt oplyste og begrundede.

Dernæst viser resultaterne fra initiativerne også, at kommunerne ofte ikke foretager en tilstrækkelig helhedsvurdering, og at tilsynet med hjemmetræningsordningen er mangelfuldt.

Kommunerne har et ønske om regelforenkling. I den forbindelse nævnes fx forslag om generelt godkendte metodeudbydere og træningsmetoder udarbejdet af anden

instans samt en grænse for antallet af timer og antallet af metoder, som barnet må trænes efter.

Tabt arbejdsfortjeneste, barnets lov § 87⁴

Fra 2019 – 2024 behandlede Ankestyrelsen 5.819 klagesager om tabt arbejdsfortjeneste, hvoraf 52 procent blev omgjort.

Formålet med reglerne om tabt arbejdsfortjeneste er at medvirke til, at børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kroniske eller langvarige lidelser kan forblive boende hos familien og dermed undgå anbringelse på institutioner eller lignende, hvis hensynet til barnets eller den unges tarv tilsiger dette. Formålet er desuden, at familien kan leve så normalt som muligt, og at hindre at barnets eller den unges nedsatte funktionsevne eller kroniske eller langvarige lidelse forværres, eller at barnet/den unge får andre og mere alvorlige følger.

Reglerne om tabt arbejdsfortjeneste

§

Når kommunen skal tage stilling til, om der kan bevilliges dækning af tabt arbejdsfortjeneste, skal der foretages følgende vurderinger:

- Er barnet i målgruppen?
- Er der et udækket pasningsbehov i hjemmet, som er en nødvendig følge af barnets eller den unges funktionsnedsættelse?
- Er det mest hensigtsmæssigt, at det er ansøgeren, der passer barnet eller den unge i hjemmet?
- Har ansøgeren et indtægtstab som følge af barnets funktionsnedsættelse?
- Udmålingen: Hvor mange timers tabt arbejdsfortjeneste har ansøgeren ret til?
- Beregning af timesatsen for den tabte arbejdsfortjeneste.
- Ved nedsættelse af tabt arbejdsfortjeneste skal det vurderes, om der er tale om en betydelig nedsættelse, der medfører ret til en indretningsperiode.

Ved en opfølgning på tabt arbejdsfortjeneste skal det vurderes, i hvilket omfang der fortsat er behov for tabt arbejdsfortjeneste.

⁴ Barnets lov trådte i kraft den 1. januar 2024. Reglerne om dækning af tabt arbejdsfortjeneste fremgår nu af barnets lov § 87, hvor de tidligere fremgik af servicelovens § 42. Barnets lov § 87 om dækning af tabt arbejdsfortjeneste har samme materielle indhold som servicelovens § 42.

Opmærksomhedspunkter om tabt arbejdsfortjeneste

Samlet set kan det konstateres, at interessenter, borgere og kommuner oplever en række udfordringer, der relaterer sig til reglerne om tabt arbejdsfortjeneste.

Kommunerne anser reglerne om tabt arbejdsfortjeneste som komplekse og vurderer, at det er en udfordring at få det samlede overblik på området. Kommunerne har derfor et ønske om, at retskilderne samles eller indarbejdes i lovgivningen eller i en bekendtgørelse. Ankestyrelsens data fra klagesagsbehandlingen og viden fra retssikkerhedsinitiativerne understøtter indtrykket af, at området er svært for kommunerne at administrere.

Kommunernes forvaltning af reglerne er i særlig grad præget af, at sagerne ikke bliver tilstrækkeligt oplyst og afgørelserne ikke begrundes fyldestgørende. Dette er fx tilfældet, når kommunerne skal oplyse spørgsmålet om og vurdere, hvorvidt barnet eller den unge er omfattet af målgruppen, om der er et nødvendigt pasningsbehov som følge af funktionsnedsættelsen, og om ansøgeren har et indtægtstab.

I det juridiske serviceeftersyn om tabt arbejdsfortjeneste blev det konstateret som læringspunkt, at kommunerne skal blive bedre til at oplyse og begrunde sagerne og de socialfaglige vurderinger og sikre, at afgørelserne har hjemmel i loven. I Handicapsagsbarometeret blev det konstateret, at der generelt var problemer med utilstrækkelig sagsoplysning og utilstrækkelig begrundelse i kommunernes afgørelser. Ved retssikkerhedsundersøgelsen har kommunerne, borgerne og interessenterne peget på, at sagsbehandlingen i kommunerne er udfordret af et kompliceret regelsæt, hvor kommunerne har

svært ved at navigere i retskilderne og ved at oplyse sagerne tilstrækkeligt.

Dernæst viser resultaterne fra initiativerne også, at kommunerne har udfordringer med at overholde de offentliggjorte sagsbehandlingsfrister.

Socialpædagogisk støtte, Servicelovens § 85

Fra 2019 – 2024 behandlede Ankestyrelsen 1.723 klagesager om socialpædagogisk støtte, hvoraf 52 procent blev omgjort⁵. Der er hermed tale om en bestemmelse med relativt mange klagesager og en omgørelsesprocent, der er over gennemsnittet for klagesager på voksenhandicapområdet.

Formålet med den hjælp, der kan gives i form af socialpædagogisk støtte, er at understøtte borgerens funktionsmuligheder i dagligdagen. Socialpædagogisk støtte skal bidrage til, at borgeren kan skabe en tilværelse på egne præmisser og kan bevare eller forbedre sine psykiske, fysiske eller sociale funktioner.

Støtten kan både gives med henblik på udvikling og/eller vedligeholdelse af personlige færdigheder, fx hjælp til at skabe eller opretholde sociale netværk, skabe struktur i dagligdagen eller lignende, bl.a. således at borgeren støttes i at kunne gøre brug af samfundets almindelige tilbud.

Reglerne om socialpædagogisk støtte

§

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

For personer, der på grund af betydelig nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne, reelt ikke har mulighed for at tage vare på egne interesser, er formålet med den socialpædagogiske støtte også at yde en særlig hjælp, så den pågældende kan opnå og fastholde egen identitet samt opnå en mere aktiv livsudfoldelse.

Kommunen skal efter serviceloven tilbyde den nødvendige socialpædagogiske støtte til aktiviteter, så borgere med betydelig nedsat funktionsevne eller særlige sociale problemer så vidt muligt er i stand til at leve og udfolde sig på lige fod med andre.

Socialpædagogisk støtte kan bestå af et bredt spektrum af socialpædagogiske foranstaltninger og andre støtteforanstaltninger, herunder vejledning, rådgivning, optræning og hjælp til selvhjælp til at udføre dagligdags gøremål.

Opmærksomhedspunkter om socialpædagogisk støtte

Interessenter, borgere og kommuner anser reglerne om socialpædagogisk støtte for at være vanskelige at administrere. Anvendelsesområdet for bestemmelsen er komplekst og overlader et stort skøn til kommunerne. Kommunerne ønsker, at anvendelsesområdet tydeliggøres i lovteksten, og at der tilføjes flere eksempler i vejledningen.

Ankestyrelsens data og viden fra retssikkerhedsinitiativerne understøtter indtrykket af, at kommunerne har udfordringer med administrationen af bestemmelsen om socialpædagogisk støtte.

Kommunerne har udfordringer med at koble sagsbehandlingsreglerne med de materielle kriterier i bestemmelsen om socialpædagogisk støtte, når de skal tage stilling til, om en borger har ret til socialpædagogisk støtte. Kommunernes forvaltning af reglerne er særligt præget af, at der er problemer med at sikre den fornødne oplysning af sagerne, at begrunde de skønsprægede afgørelser samt at foretage helhedsvurderinger af den enkelte borgers situation. Dette gør sig fx gældende, når kommunerne skal vurdere, om hjælpen skal gives som socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85, der sigter mod at guide borgeren igennem aktiviteten, eller som praktisk hjælp efter servicelovens § 83, hvor opgaven udføres for borgeren, og hvor der skal koordineres mellem flere forskellige afdelinger internt i den enkelte kommune.

Ledsagelse, Servicelovens § 97

Fra 2019 – 2024 behandlede Ankestyrelsen 495 klagesager om ledsagelse, hvoraf 27,3 procent blev omgjort.

Borgere med handicap har som andre behov for at kunne komme afsted hjemmefra, fx for at købe ind, deltage i kulturelle og sociale aktiviteter eller lignende uden at skulle bede familie, venner eller medarbejdere i bomiljøet om hjælp. Formålet med reglerne om ledsagelse er at medvirke til, at borgere med en betydelig og varigt nedsat funktionsevne integreres i samfundet ved at give dem mulighed for at kunne deltage i selvvalgte fritidsaktiviteter. Ledsageordningen skal bidrage til at sikre den enkeltes mulighed for selvstændighed, valgfrihed og ansvar for egen tilværelse.

Både for borgere, der har en stor omgangskreds og lever et meget aktivt liv, og for andre, der har mere alenetid i dagligdagen, vil ordningen være en hjælp til at deltage i selvvalgte aktiviteter uden for hjemmet. Bestemmelsen kan bl.a. også anvendes til at understøtte den pågældendes varetagelse af forældrerollen.

Reglerne om ledsagelse

§

Ledsagelse tilbydes til borgere, som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne ikke kan færdes på egen hånd uden for hjemmet. Ledsageordning kan bevilges uanset boform.

Ledsageordningen betyder, at borgeren kan få 15 timers ledsagelse om måneden til formål, borgeren selv bestemmer.

Der er således fastsat en absolut grænse for, hvor mange timers ledsagelse til selvvalgte aktiviteter, der kan bevilges, uanset om borgeren har en meget aktiv tilværelse og derfor ønsker yderligere timer.

Ledsageordningen indeholder ikke socialpædagogisk bistand, men udelukkende ledsagelse til aktiviteter, som borgeren selv ønsker at deltage i. Ordningen er således begrænset til personer, der kan efterspørge hjælp til individuel ledsagelse uden socialpædagogisk indhold.

Opmærksomhedspunkter om ledsagelse

Størstedelen af kommunerne oplever ikke selv, at de har store udfordringer med administrationen af bestemmelsen om ledsagelse til voksne med betydelig varig nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne. De kommuner, som oplever en udfordring med administrationen af bestemmelsen, mener, at udfordringerne vil kunne afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Ankestyrelsens data og viden fra retssikkerhedsinitiativerne viser imidlertid, at området er vanskeligt for kommunerne at administrere, særligt i forhold til afgrænsningen af målgruppen - og i den sammenhæng snitfladen til andre bestemmelser.

I handicapsagsbarometret var de konstaterede læringspunkter bl.a., at de fejlbehæftede sager var afgjort på baggrund af et mangelfuldt oplysningsgrundlag, at der var foretaget en forkert vurdering, samt at afgørelsen led af begrundelses- og hjemmelsmangler.

I retssikkerhedsundersøgelsen har kommunerne, borgerne og interessenterne peget på, at udfordringerne vil kunne afhjælpes med regelforenkling, herunder med en præcisering af, hvem der er i målgruppen for hjælp til ledsagelse.

Personlig hjælp og pleje og praktisk hjælp, Servicelovens § 83

Fra 2019 – 2024 behandlede Ankestyrelsen 1.967 klagesager om personlig hjælp og pleje og praktisk hjælp, hvoraf 44,3 procent blev omgjort.

Formålet med reglerne om personlig hjælp og pleje og praktisk hjælp er dels at bidrage til, at borgeren kan vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder, dels at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Hjælpen skal på den måde ikke kun kompensere for følger af nedsat funktionsevne, men også – i det omfang det er muligt – fremme den enkeltes mulighed for at leve et liv med bedst mulig selvstændig funktionsevne.

Reglerne om personlig hjælp og pleje og praktisk hjælp

§

Kommunen skal tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og madservice til borgere, der som følge af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver.

Kommunen skal ved udmålingen af hjælpen tage hensyn til, om borgeren selv vil kunne udføre opgaverne, evt. efter at være blevet vejledt om ergonomisk korrekte arbejdsstillinger eller ved at benytte teknologiske redskaber, og om der er andre i husstanden, der også varetager en del af de praktiske opgaver i hjemmet.

Udmålingen tager udgangspunkt i kommunens generelle serviceniveau, men kommunen skal altid foretage en konkret og individuel vurdering af borgerens behov for hjælp og støtte og om borgerens behov gør det nødvendigt at fravige det generelle, vejledende serviceniveau.

Opmærksomhedspunkter om personlig hjælp og pleje og praktisk hjælp

Hjælp til personlig pleje og praktiske opgaver i hjemmet er et område med en høj omgørelsesprocent. Kommunerne har dog i den indledende del af retssikkerhedsundersøgelsen selv tilkendegivet, at de kun i mindre grad anser reglerne om hjælp til personlig pleje og praktiske opgaver i hjemmet som svære at administrere. Ankestyrelsens data og viden fra retssikkerhedsinitiativerne viser dog, at der er udfordringer med administrationen af disse regler.

Kommunerne har især udfordringer med at få oplyst sagerne tilstrækkeligt, at begrunde de skønsprægede afgørelser samt at foretage en helhedsvurdering af den enkelte borgers situation.

Kommunerne har således svært ved at overholde de generelle sagsbehandlingsregler i forbindelse med behandlingen af sagerne om hjælp til personlig pleje og praktiske opgaver i hjemmet.

I retssikkerhedsundersøgelsen har kommunerne peget på, at udfordringerne vil kunne afhjælpes med regelforenkling i form af en præcisering af, hvem der er i målgruppen for hjælp til personlig pleje og praktisk hjælp, herunder snitfladen mellem hjælp efter reglerne om personlig og praktisk hjælp efter servicelovens § 83 og socialpædagogisk støtte efter reglerne i servicelovens § 85 og vurderingen af, i hvilket omfang andre husstandsmedlemmer skal deltage i de praktiske opgaver i hjemmet.

Bilag 1 Retssikkerhedsinitiativer med systematiske undersøgelser og sagsgennemgange

I dette bilag beskriver vi de retssikkerhedsinitiativer, som er baseret på systematiske undersøgelser. Undervejs er links til nærmere læsning om initiativerne og resultaterne.

Juridiske serviceeftersyn

Det juridiske serviceeftersyn har været en årligt tilbagevendende undersøgelse, som Ankestyrelsen har gennemført over en treårig periode fra 2023 til 2025. I hvert af de juridiske serviceeftersyn har Ankestyrelsen gennemgået upåklagede sager på et udvalgt sagsområde fra seks kommuner, dvs. i alt 18 udvalgte kommuner hen over den treårige periode.

De udvalgte områder var:

- Hjemmetræning (2023)
- Dækning af merudgifter til voksne – servicelovens § 100 (2024)
- Personkredsen for tabt arbejdsfortjeneste (2025).

Ankestyrelsen har offentliggjort et læringsnotat for hvert serviceeftersyn. Hver kommune har desuden modtaget et individuelt læringsnotat med fokus på den læring og de opmærksomhedspunkter, der kan uddrages af deres egne sager.

Link til de tre læringsnotater: [Juridisk serviceeftersyn](#)

Handicapsagsbarometre

Ankestyrelsen har gennemført fire landsdækkende målinger af juridisk sagsbehandlingskvalitet på udvalgte bestemmelser på voksen- og børnehandskapområde. Handicapsagsbarometrenes resultater giver et repræsentativt og aktuelt billede af kvaliteten i den juridiske sagsbehandling på tværs af alle landets kommuner, men kan ikke anvendes til at beskrive kvaliteten af den enkelte kommunes sagsbehandling, da stikprøven her er for lille til at være repræsentativ for hele kommunens sagsbehandling.

De udvalgte områder var:

- Ledsagelse efter servicelovens § 97 (2023)
- Merudgifter efter servicelovens § 100 (2024)
- Merudgifter efter servicelovens § efter servicelovens § 41 (nu barnets lov § 86) (2024)
- Tabt arbejdsfortjeneste efter barnets lov § 87 (2025).

Link til de fire handicapsagsbarometre:

[Handicapsagsbarometret 2023 om ledsagelse efter servicelovens § 97](#)

[Handicapsagsbarometret 2024 om merudgifter til voksne](#)

[Handicapsagsbarometret 2024 om merudgifter til børn](#)

[Handicapsagsbarometret 2025 om tabt arbejdsfortjeneste efter barnets lov § 87](#)

Den samlede retssikkerhedsundersøgelse

Ankestyrelsens retssikkerhedsundersøgelse har kortlagt kommunernes udfordringer i sagsbehandlingen på både børne- og voksenhandicapområdet. Den består af fire dele:

- En indledende vidensopsamling, (offentliggjort i 2024)
- Delundersøgelse på børnehandicapområdet (offentliggjort i 2024)
- Delundersøgelse på voksenhandicapområdet (offentliggjort i 2024)
- En opsamlende rapport.

Den samlede retssikkerhedsundersøgelse bygger på Ankestyrelsens systematiske vidensopsamling, data fra Ankestyrelsens klagesagsbehandling, interviews og spørgeskemaer til kommuner og interessenter samt resultater fra de øvrige retssikkerhedsinitiativer.

Link til [Samlet retssikkerhedsundersøgelse](#)

3-årig fokuseret indsats fra tilsynet

Retssikkerhedsinitiativerne indeholder også projekter i Ankestyrelsens tilsyn, herunder

- Skærpede krav til kommunalbestyrelsens behandling af og opfølgning på danmarkskortet
- Treårig fokuseret indsats fra kommunaltilsynet – gennemgang af kvalitetsstandarder og kommunalbestyrelsesreferater.

Ankestyrelsens tilsyn med kommunerne gennemførte i perioden 2022-2025 en fokuseret indsats på handicapområdet. Tilsynet fulgte op på kommunernes behandling af resultaterne i danmarkskortet ved blandt andet systematisk at gennemgå samtlige kommuners behandling af resultaterne i danmarkskortet og følge op på, om kommunerne lever op til forpligtigelsen om at tage stilling til, om der er behov for at udarbejde en handlingsplan på socialområdet.

Formålet med tilsynets opfølgning var at understøtte et øget kommunalt fokus på retssikkerheden for borgerne på det sociale område.

Handicaptaskforce

Ankestyrelsen tilbyder i samarbejde med Socialstyrelsen analyse- og udviklingsforløb til kommuner for at styrke sagsbehandlingen. De samlede forløb strækker sig over to år og der afsat midler på finansloven til fire årlige forløb. SSA-aftalen 2022-2025 afsatte midler til fire ekstra handicaptaskforceforløb om året i 2022-25.

I taskforceforløbet udvælger den enkelte kommune i samarbejde med taskeforcen typisk to til tre områder, som kommunen finder særligt udfordrende.

4. Udvalgte lovområder med potentiale for regelforenkling

27

De udvalgte bestemmelser er:

Børnehandicap: Servicelovens §§ 32, 32a, 41, 42 og 44 jf. 84

Voksenhandicap: Servicelovens §§ 84, 85, 95, 96, 97, 103, 104, 107, 108 samt almenboliglovens § 105.

Som afslutning på analyse- og udviklingsforløbet udarbejder taskforcen en statusrapport, som sammenholder taskforcens

anbefalinger med de udviklingsaktiviteter, som kommunen har igangsat.

Link til [Taskforce handicap på Ankestyrelsens hjemmeside](#)

Link til [Taskforcen på handicapområdet på Social- og Boligstyrelsens hjemmeside.](#)

Bilag 2 Resultater fra retssikkerhedsinitiativer om hjemmetræning

Resultater fra juridisk serviceeftersyn

I 2023 var emnet for det juridiske serviceeftersyn kommunernes behandling af sager om servicelovens §§ 32 og 32 a om hjemmetræning. Seks udvalgte kommuner indgik i eftersynet, hvor Ankestyrelsen gennemgik i alt 74 ikke-påklagede sager fra de seks kommuner.

Formålet med det juridiske serviceeftersyn var at bidrage med viden om og anbefalinger til kommunernes sagsbehandling i sager om hjemmetræning.

Sagsgennemgangen i det juridiske serviceeftersyn om hjemmetræning viser, at 46 ud af de 74 sager samlet set er i overensstemmelse med regler og praksis. Dermed fandt Ankestyrelsen retlige mangler i 29 ud af de 74 sager. Ankestyrelsen ville have omgjort (ændret eller hjemvist) 28 af sagerne, hvis de var påklaget til Ankestyrelsen. Én af sagerne med retlige mangler ville ikke være blevet omgjort i Ankestyrelsen.

På baggrund af det juridiske serviceeftersyn har Ankestyrelsen blandt andet konstateret følgende centrale læringspunkter,

som har været de mest udbredte i gennemgangen af de 74 sager⁶:

Retlige mangler

- *Manglende oplysninger.* Det kan fx være manglende oplysninger om nødvendigheden af at benytte hjælpetrænere eller manglende oplysninger om en udvidelse af hjemmetræningsordningen reelt imødekommer barnets behov.
- *Mangelfulde begrundelser.* Det kan fx være sager, hvor kommunen træffer afgørelse på det foreliggende grundlag uden at redegøre for, hvilke oplysninger der mangler for at kunne foretage den relevante juridiske vurdering.
- *Manglende hjemmel.* Det kan fx være sager, hvor kommunen først bevilger hjælpen fra bevillingstidspunktet frem for fra ansøgningstidspunktet eller sager, hvor kommunen godkender fortsat hjemmetræning, selvom barnet ikke længere er i målgruppen.

Kommunen har ikke foretaget en tilstrækkelig helhedsvurdering

Det kan fx være sager, hvor kommunen træffer afgørelse om ophør af hjemmetræningsordningen uden samtidig at vurdere,

---

⁶ Se det fulde læringsnotat til kommunerne om hjemmetræning af børn inklusiv samtlige læringspunkter på [Ankestyrelsens hjemmeside](#).

om forældrene har behov for dækning af tabt arbejdsfortjeneste til andre formål end træning af barnet.

Tilsynet med hjemmetræningsordningen er mangelfuldt

I flere af sagerne kan vi ikke vurdere, om kommunen afholder tilsynsbesøg to gange årligt, og om kommunen skriver tilsynsrapporter med en begrundet stillingtagen til, om den pågældende hjemmetræningsordning skal fortsætte, ændres eller ophøre.

[Se læringsnotatet om hjemmetræning af børn på Ankestyrelsens hjemmeside.](#)

Resultater fra retssikkerhedsundersøgelsen

Retssikkerhedsundersøgelsen viser, at kommuner, interessenter og borgere oplever en række forskellige udfordringer med forvaltningen af hjemmetræningsområdet, og at de ikke altid er enige om, hvilke udfordringer der er, og hvad løsningerne på udfordringerne er. 90 kommuner oplever en eller flere konkrete udfordringer med hjemmetræning. Nogle af de primære fokusområder i undersøgelsen var følgende:

Hvem er i målgruppen for hjemmetræning?

En overvægt af kommunerne oplever, at det er udfordrende, at målgruppen for hjemmetræning efter servicelovens § 32 a er defineret i § 32 om særlige dag- og klubtilbud, særligt fordi det ofte resulterer i, at målgruppevurderingen foretages i en anden afdeling i kommunen, end den afdeling, der behandler

sager om hjemmetræning. Her foreslår DUKH⁷, at målgruppevurderingen tilføjes i servicelovens § 32 a i stedet for i § 32. Nogle kommuner efterspørger mere tydelighed i loven i forhold til, om børn i specialskoler og børn, der modtager socialpædagogisk støtte efter dagtilbudsloven, også kan være i målgruppen.

Er den børnefaglige undersøgelse hensigtsmæssig i sager om hjemmetræning?

Forældre, interessenter og kommuner oplever, at den børnefaglige undersøgelse er problematisk, da den ofte medfører overoplysning af sagen og nogle gange forlænger sagsbehandlingstiden unødigt. En interessent foreslår at erstatte den børnefaglige undersøgelse med en afdækning målrettet hjemmetræning. Forslaget bakkes op af en stor overvægt af kommunerne.

Hvem kan vurdere den rette træningsmetode og de rette mål?

Både kommuner, forældre og interessenter mener, at det er uklart, hvem der er kompetente til at vurdere, om en metode er den rette for barnet. Næsten alle kommuner ønsker en liste over generelt godkendte metodeudbydere og træningsmetoder udarbejdet af anden instans, gerne en offentlig instans.

DUKH foreslår, at der indføres krav om, at der bliver tilkøbt en VISO-konsulent⁸ til fastsættelse af målene for træningen, og mange kommuner mener, at forældre skal have ret til hjælp fra en metodeudbyder eller VISO til at definere mål.

⁷ Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet

⁸ Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) rådgiver og formidler viden inden for det specialiserede social- og specialundervisningsområde.

Hvordan skal barnets tarv vurderes i forbindelse med godkendelsen af hjemmetræning?

En stor overvægt af kommunerne ønsker, at der fastsættes en grænse for antallet af timer og antallet af metoder, som barnet må trænes efter. Interessenterne er ikke blevet spurgt systematisk om deres holdning til en sådan grænse, men én interessant giver udtryk for modstand mod idéen med henvisning til, at nogle af de børn, der hjemmetrænes, har brug for hjemmetræning i flere end 37 timer om ugen, blandt andet fordi de på grund af omfattende funktionsnedsættelse ikke kan lege selv eller gå til fritidsaktiviteter, som andre børn på deres alder kan.

En kommune efterspørger, at det fremgår af reglerne, hvordan hjemmetræning skal vægtes i forhold til henholdsvis undervisning eller dagtilbud.

Hvordan kan vi nedbringe sagsbehandlingstiden?

Blandt løsningsforslagene til at nedbringe sagsbehandlingstiden er et forslag fra kommuner og borgere om, at der til godkendelsen af en metode til et barn skal høre en pakke af udgifter til bestemte træningsredskaber mm. Dette forslag er forældre og en overvægt af kommunerne enige i. Flere kommuner efterspørger også en hjemmel til at bevilge træningsredskaber som udlån fra kommunen. En interessant foreslår indførelse af straksbevillinger.

Hvordan kan vi forbedre tilsynet med hjemmetræningsordninger?

Borgere og en overvægt af kommuner oplever en række udfordringer i forhold til kommunernes tilsyn med og opfølgning på den enkelte hjemmetræningsordning. Interessenter og forældre oplever blandt andet uberettiget

ophør eller nedsættelse af supervision og tabt arbejdsfortjeneste, dette ofte i forbindelse med tilsynet.

En interessant foreslår, at hjemmetræningsreglerne omfattes af varslingsordningen i servicelovens § 3 a, hvilket en lille overvægt af kommunerne er uenige i. Interessenten foreslår også, at kommunen kun skal tage stilling til metoden, når forældre, der hjemmetræner, søger om at bruge en ny metode, og at der indføres tro-og-love-erklæringer i stedet for tilsyn.

Hvordan kan vi udbrede kendskabet til hjemmetræningsordningen blandt forældrene?

Borgere, interessenter og DUKH fortæller, at kommunernes vejledning om ordningen er meget varierende og til tider meget mangelfuld.

Hvordan kan små kommuner opnå tilstrækkelig viden om hjemmetræningsordningen?

DUKH beskriver, at det er en udfordring, at særligt de små kommuner ikke opbygger den tilstrækkelige viden om og erfaring med hjemmetræningsordningen. En interessant foreslår at flytte området fra kommunerne til mere centrale enheder eller én central enhed, hvilket næsten halvdelen af kommunerne er enige i, mens en femtedel er uenige.

Andre forslag

Næsten alle kommuner ønsker tydeliggørelse af, om der kan bevilges redskaber, der alene har til formål at sikre det fysiske arbejdsmiljø for forældre og hjælpetrænere.

En kommune foreslår, at det præciseres i lovgivningen, hvor meget af selve træningen og det administrative arbejde, forælderen skal udføre, og en anden kommune mener, at nogle administrative opgaver bør overgå fra forældrene til kommunen, bl.a. ansættelse af hjælpetrænere. En interessent foreslår, at det skal være tydeligt, om forældrene skal lave tids- og faseplanen, som nogle kommuner kræver, men som ifølge interessenten ikke er nødvendigt.

Løbende systematisk vidensopsamling om hjemmetræning

Ankestyrelsens systematiske vidensopsamling viser, at der fortsat er en høj omgørelsesprocent i sager om hjemmetræning, jf. tabel 4.1 I 2024 behandlede Ankestyrelsen 73 klagesager om hjemmetræning. Omgørelsesprocenten i disse sager var 74 procent. Den hyppigste årsag til omgørelse var manglende oplysning eller mangelfuld begrundelse.

Ankestyrelsen registrerer ikke, hvilke underkategorier⁹ afgørelser om hjemmetræning handler om. Det er derfor ikke muligt på baggrund af registreringer at kvalificere, hvilke vurderinger der giver kommunerne størst problemer.

På baggrund af erfaringer fra Ankestyrelsens klagesagsbehandling af sager om hjemmetræning er det imidlertid indtrykket, at kommunerne har udfordringer med målgruppevurderingerne, herunder i særlig grad om børn inden dagsinstitutionsalderen er omfattet af personkredsen.

---

⁹ Med underkategorier menes der fx sager om godkendelse og sager om udgifter i forbindelse med hjemmetræning.

Dernæst viser erfaringerne, at kommunerne har udfordringer med vurderingen af, om hjemmetræningen fremmer barnets eller den unges tarv og trivsel, og om hjemmetræningen sker efter dokumenterbare træningsmetoder, herunder om træningselementerne har karakter af specialiseret sundhedsfaglig behandling.

Kommunerne ses dernæst at have udfordringer med oplysningsgrundlaget i forbindelse med vurderingen af, om træningsredskaber, kurser, hjælpere m.v. kan anses for at være nødvendige.

Tabel 4.1 Ankestyrelsens sager og afgørelser om hjemmetræning* - 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Hele perioden
Antal sager	85	58	94	76	74	73	460
Omgørelsesprocent	45%	64%	49%	68%	73%	74%	61%
Stadfæstelse	55%	36%	51%	32%	27%	26%	38%
Hjemvisning	34%	40%	36%	57%	59%	51%	46%
Ændring / Ophævelse	11%	24%	13%	12%	14%	23%	15%
Hyppigste anvendte kritikemneord	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Tidsfrister	Undersøgelsesprincippet(official-princippet)	Undersøgelsesprincippet(official-princippet)	Undersøgelsesprincippet(official-princippet)	Undersøgelsesprincippet(official-princippet)
Antal sager med kritikemneordet	19	10	21	20	31	11	91
Hyppigste anvendte afgørelsesårsag	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse
Antal sager med afgørelsesårsag	16	20	33	44	52	52	217

Note: Bemærk, at der er tale om data, sådan som de på nuværende tidspunkt fremgår af vores sagsbehandlingssystem. For at sikre de mest aktuelle data sker der løbende efterregistreringer i data. Dette kan skabe uoverensstemmelser med tidligere offentliggjorte data for samme tidsperiode.

Kilde: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem. Data er trukket pr den 10. december 2025.

* Data før 2023 gælder §§32, 32a, 36, 39-40 inden for Serviceloven mens data for 2024 gælder §§ 82-85 inden for Barnets lov.

Bilag 3 Resultater fra retssikkerhedsinitiativer om tabt arbejdsfortjeneste

Resultater fra juridisk serviceeftersyn

I 2025 var emnet for det juridiske serviceeftersyn kommunernes behandling af sager om personkredsvurderingen¹⁰ i forbindelse med tabt arbejdsfortjeneste efter barnets lov § 87, tidligere servicelovens § 42¹¹.

Seks udvalgte kommuner indgik i eftersynet, hvor Ankestyrelsen gennemgik i alt 64 ikke-påklagede sager fra de seks kommuner.

Formålet med det juridiske serviceeftersyn var at bidrage med viden om og anbefalinger til kommunernes sagsbehandling i sager om tabt arbejdsfortjeneste.

---

¹⁰ Personkredsen for tabt arbejdsfortjeneste er personer, der i hjemmet forsørger et barn eller en ung under 18 år, der har en betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller en indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

¹¹ Barnets lov trådte i kraft den 1. januar 2024. Reglerne om dækning af tabt arbejdsfortjeneste fremgår nu af barnets lov § 87. Barnets lov § 87 om dækning af tabt arbejdsfortjeneste har samme materielle indhold som servicelovens § 42. Det juridiske serviceeftersyn 2025 kan derfor både indeholde sager om dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter barnets lov § 87 og servicelovens § 42.

Sagsgennemgangen i det juridiske serviceeftersyn om tabt arbejdsfortjeneste viser, at 43 ud af de 64 sager ville blive stadfæstet, hvis de var påklaget til Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen vurderer dog samtidigt, at 27 ud af de 64 sager lider af en eller flere retlige mangler¹². Vi ville have omgjort (hjemvist eller ændret) 21 af de 27 sager, hvis de var påklaget til Ankestyrelsen.

På baggrund af det juridiske serviceeftersyn har Ankestyrelsen blandt andet konstateret følgende centrale læringspunkter, som har været de mest udbredte i gennemgangen af de 64 sager¹³:

Retlige mangler

- *Manglende oplysninger.* Det kan fx være manglende oplysninger om, hvilken konsekvens det vil have for barnet eller den unge, hvis pågældende stopper med den medicinske behandling, som barnet eller den unge får.
- *Mangelfulde begrundelser.* Det kan fx være, hvis kommunen ved afslag lægger vægt på, at der er iværksat/peget på støttetiltag, men ikke tager stilling til, om der er udsigt til, at disse støttetiltag inden for

---

¹² En retlig mangel er en overtrædelse af en juridisk regel, der kan medføre, at afgørelsen er ugyldig.

¹³ Se det samlede læringsnotat til kommunerne om tabt arbejdsfortjeneste inklusiv samtlige læringspunkter på [Ankestyrelsens hjemmeside](#).

kortere tid kan afhjælpe følgerne af barnets eller den unges funktionsnedsættelse eller lidelse.

- *Forkert vurdering.* Det kan fx være, hvis kommunen følger op på en løbende bevilling og vurderer, at barnet eller den unge fortsat har en betydeligt nedsat funktionsevne, og Ankestyrelsen vurderer, at funktionsevnen ikke længere er betydeligt nedsat. Det ses fx, hvis der er oplysninger om, at barnet eller den unge har det bedre, og nu er velfungerende i hjemmet og i skolen.
- *Manglende hjemmel.* Det drejer sig i alle tilfælde om sager, hvor kommunen, uden at have grundlag for det, tillægger en afgørelse virkning fra et senere tidspunkt end ansøgningstidspunktet.

Mangelfuld klagevejledning

Det kan fx være sager, hvor kommunen ikke vejleder tilstrækkeligt om, hvordan borgeren kan klage, og hvad tidsfristen for klagen er.

Overskridelse af de offentliggjorte sagsbehandlingsfrister

I 40 af de 64 sager er der tale om en ny ansøgning, hvorfor kommunerne skal overholde deres offentliggjorte frister i sagerne. Kommunernes offentliggjorte sagsbehandlingsfrister ses ikke overholdt i 21 sager ud af de 40 sager, og det fremgår ikke ud fra de foreliggende sagsoplysninger, at kommunerne i nogen af disse sager har oplyst en ny frist til borgeren. I seks ud af de 40 sager er det ikke muligt at vurdere, om kommunen overholder sagsbehandlingsfristen. Det er fx tilfældet, hvis kommunerne ikke har oplyst den offentliggjorte sagsbehandlingsfrist ved indsendelsen af sagen.

[Se læringsnotatet om personkredsen for tabt arbejdsfortjeneste på Ankestyrelsens hjemmeside.](#)

Resultater fra Handicapsagsbarometeret

I 2025 var emnet for Handicapsagsbarometeret kommunernes overholdelse af regler og praksis i sager om dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter barnets lov § 87, tidligere servicelovens § 42¹⁴.

Alle 98 kommuner indgik i Handicapsagsbarometeret, hvor Ankestyrelsen gennemgik i alt 385 ikke-påklagede sager fra kommunerne.

Formålet med Handicapsagsbarometeret er at give et overordnet og generaliserbart billede af kvaliteten af sagsbehandlingen i kommunerne på handicapområdet.

Sagsgennemgangen i Handicapbarometeret om tabt arbejdsfortjeneste viser, at i 199 af sagerne ville afgørelsen blive stadfæstet, hvis den var påklaget til Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen vurderer dog samtidigt, at 206 af de 385 sager lider af en eller flere retlige mangler. Vi ville have omgjort (hjemvist, ændret eller ophævet) 186 af sagerne, hvis de var påklaget til Ankestyrelsen.

---

¹⁴ Barnets lov trådte i kraft den 1. januar 2024. Reglerne om dækning af tabt arbejdsfortjeneste fremgår nu af barnets lov § 87. Barnets lov § 87 om dækning af tabt arbejdsfortjeneste har samme materielle indhold som servicelovens § 42. Handicapsagsbarometeret 2025 kan derfor både indeholde sager om dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter barnets lov § 87 og servicelovens § 42.

På baggrund af Handicapsagsbarometeret har Ankestyrelsen blandt andet konstateret følgende centrale resultater ved gennemgangen af de 385 sager:

Retlige mangler

- *Utilstrækkelig sagsoplysning i 157 af sagerne.* Det drejer sig især om, at kommunerne mangler at indhente oplysninger om, hvorvidt der er et nødvendigt pasningsbehov som følge af funktionsnedsættelsen, og/eller hvorvidt borgeren har et indtægtstab som følge af barnets eller den unges funktionsnedsættelse.
- *Utilstrækkelig begrundelse for afgørelsen i 85 sager.* Det drejer sig især om, at kommunerne ikke i tilstrækkelig grad beskriver de faktiske forhold, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen. De faktiske forhold kan fx være faktuelle oplysninger fra skole, forældre eller læge om barnets eller den unges aktuelle funktionsniveau. Det drejer sig også i mange tilfælde om, at kommunerne ikke i tilstrækkelig grad har angivet de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen. Et hovedhensyn kan fx være, at pasningsbehovet i hjemmet ikke er begrundet i barnets eller den unges funktionsnedsættelse, men derimod i manglende ressourcer i skolen.

Overskridelse af de offentliggjorte sagsbehandlingsfrister

I 107 ud af de 255 sager, hvor sagsbehandlingsfristen er relevant, overholder kommunerne ikke deres offentliggjorte sagsbehandlingsfrister, og det fremgår ikke ud fra de foreliggende sagsoplysninger, at kommunerne i nogen af disse sager har oplyst en ny frist til borgeren.

Se Handicapsagsbarometeret om tabt arbejdsfortjeneste på [Ankestyrelsens hjemmeside](#)

Resultater fra retssikkerhedsundersøgelsen

Retssikkerhedsundersøgelsen viser, at kommuner, interessenter og borgere oplever en række forskellige udfordringer med forvaltningen af tabt arbejdsfortjeneste, og at de ikke altid er enige i hinandens vurderinger og løsninger. 93 kommuner oplever en eller flere konkrete udfordringer med tabt arbejdsfortjeneste. Nogle af de primære fokusområder i undersøgelsen var følgende:

Hvordan tilvejebringes tilstrækkelig sagsoplysning til at træffe afgørelse om målgruppen til tabt arbejdsfortjeneste?

Både kommuner og interessenter oplever, at det kan være vanskeligt og tidskrævende at få belyst omfanget, karakteren og varigheden af barnets vanskeligheder, særligt i situationer, hvor barnet ikke er udredt eller tilset i sundhedssektoren. De oplever samtidigt en voksende udfordring med at fastsætte, hvornår børn med psykisk mistrivsel og problematisk fravær fra skole eller daginstitution er omfattet af målgruppen. Interessenter og kommuner kommer med forslag til tydeliggørelse af gældende lovgivning, redskaber til håndteringen af lovgivningen og regelændringer. Heriblandt forslag fra kommunerne om 1) en liste over diagnoser, som altid vil være omfattet af målgruppen, og 2) mere vejledning om kravene til sagsoplysningen. Fra interessenterne er der forslag om 1) udvidelse af målgruppen til også at omfatte midlertidige funktionsnedsættelser, og 2) indføring af et afklaringsforløb med bevilling af tabt arbejdsfortjeneste i akutte situationer.

Hvordan fastsættes det nødvendige pasningsbehov?

Kommunerne oplever udfordringer med at vurdere, hvad der ligger ud over et almindeligt pasningsbehov, at fastsætte betydningen af sektoransvarsprincippet og at tilvejebringe

sagsoplysninger i forbindelse med fravær fra skole og dagtilbud.

Kommunerne efterspørger en tydeligere fastsættelse af det almene pasningsbehov, tidligere inddragelse af socialforvaltningen i situationer med skolefravær, et øget samarbejde mellem sektorer og overvejelser om placeringen af varetagelsen af tabt arbejdsfortjeneste i situationer med skolefravær.

Hvordan udmåles timetallet?

Flere kommuner, interessenter og borgere nævner udfordringer med udmålingen, herunder udfordringer med 1) fastsættelsen af arbejdstider i situationer, hvor forælderen ikke er i arbejde, eller tidligere er gået ned i tid, 2) vurderingen af mulighed for fleksibel arbejdstilrettelæggelse, og 3) snitflader med lovgivningen på beskæftigelsesområdet.

Nogle interessenter foreslår en minimumsgrænse for resttimer og en tydeliggørelse af kravene til udmålingen. Dertil kommer et forslag om, at tabt arbejdsfortjeneste bliver en lønindtægt.

Hvordan beregner kommunen ydelsen?

Flere kommuner, interessenter og borgere påpeger udfordringer med beregningens kompleksitet, herunder 1) udfordringer med beregningen for selvstændige eller ved svingende indtægt, 2) beregningen ved beskæftigelse ud over en fuldtidsbeskæftigelse på 37 timer og ved bibeskæftigelse, og 3) beregning, når borgeren modtager en offentlig forsørgelsesydelse.

Ifølge flere kommuner kunne arbejdet med beregningen lattes med et fælles digitalt værktøj til beregningen og ved at fastsætte indtægten ved hjælp af gennemsnitsberegning eller forrige årsindkomst. Mens nogle kommuner og interessenter foreslår indføring af en fast takst i stedet for individuel fastsættelse af ydelsen. Endelig foreslår nogle interessenter en forenkling eller fjernelse af kravet om modregning af sparede udgifter.

Hvordan skal man følge op på tabt arbejdsfortjeneste?

Både kommuner, interessenter, DUKH og borgere beskriver udfordringer i forbindelse med opfølgningen på tabt arbejdsfortjeneste. Det handler om henholdsvis varslings-, afviklings- og indretningsperioden og om vejledning til borgeren i forhold til at vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Blandt DUKH og interessenter problematiseres det, at det alene er ophør af tabt arbejdsfortjeneste, som er omfattet af varslingsordningen. De foreslår derfor, at nedsættelse af tabt arbejdsfortjeneste medtages i varslingsordningen, hvilket nogle kommuner er enige i, mens andre er uenige.

Kommuner og interessenter pointerer et behov for en beskæftigelsesindsats til forældrene, når tabt arbejdsfortjeneste af større omfang ophører.

Kompleks lovgivning

Mange kommuner finder helt overordnet, at lovgivningen om tabt arbejdsfortjeneste er kompleks med mange retskilder, og at det er svært at få et overblik. En stor del af kommunerne mener, at det ville bidrage til overblikket, hvis de mange retskilder samles eller indarbejdes i lovgivningen eller i en bekendtgørelse.

Resultater fra tilsynets gennemgang af kvalitetsstandarder

I 2023 gennemgik Ankestyrelsens tilsyn 33 kommuners kvalitetsstandarder om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter dagældende § 42 i lov om social service. Kommunerne er ikke forpligtede til at have en kvalitetsstandard på området.

10 af de 33 kommuner havde en kvalitetsstandard, hvilket førte til oprettelsen af ni tilsynssager. En af disse sager førte til en udtalelse fra tilsynet, de øvrige sager blev afsluttet efter undersøgelse. Nedenfor er eksempler på sagerne, der blev afsluttet efter undersøgelse samt en beskrivelse af sagen, hvor tilsynet kom med en udtalelse.

Ankestyrelsen udtalte, at Jammerbugt Kommune handlede i strid med regler og praksis ved at lade det fremgå af kvalitetsstandarden, at der bevilges tabt arbejdsfortjeneste i en tidsbegrænset periode, når perioden på forhånd er kendt.

Det fremgik af Høje-Taastrup Kommunes kvalitetsstandard, at der ikke kunne gives tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med lukkedage i børnehave eller lignende, og at der som udgangspunkt ikke kunne gives tabt arbejdsfortjeneste til ekstraordinære skolemøder m.v.

Høje-Taastrup Kommune reviderede sin kvalitetsstandard, så den var i overensstemmelse med regler og praksis, hvorefter Ankestyrelsens tilsyn kunne afslutte sagen.

Det fremgik af Horsens Kommunes kvalitetsstandard, at der kunne gives tabt arbejdsfortjeneste i op til 37 timer om ugen, og at der ikke kunne gives tabt arbejdsfortjeneste ved manglende undervisnings- eller pasningstilbud. Horsens Kommune meddelte Ankestyrelsens Tilsyn, at kommunen var enig i, at indholdet ikke var dækkende og derfor havde fjernet kvalitetsstandarden fra kommunens hjemmeside. Sagen kunne herefter afsluttes.

Løbende systematisk vidensopsamling om tabt arbejdsfortjeneste

Ankestyrelsens systematiske vidensopsamling viser, at der fortsat er en høj omgørelsesprocent i sager om tabt arbejdsfortjeneste, jf. tabel 4.2. I 2024 behandlede Ankestyrelsen 847 klagesager om tabt arbejdsfortjeneste. Omgørelsesprocenten i disse sager var 50 procent. Den hyppigste årsag til omgørelse var manglende oplysning eller mangelfuld begrundelse.

Ankestyrelsen registrerer ikke, hvilke underkategorier¹⁵ afgørelser om tabt arbejdsfortjeneste handler om. Det er derfor ikke muligt på baggrund af registreringer at kvalificere, hvilke vurderinger der giver kommunerne størst problemer.

På baggrund af erfaringer fra Ankestyrelsens klagesagsbehandling af sager om tabt arbejdsfortjeneste er det imidlertid indtrykket, at kommunerne har udfordringer med vurderingen af målgruppen, og om der er et nødvendigt pasningsbehov i hjemmet samt et indtægtstab som følge af barnets funktionsnedsættelse.

¹⁵ Med underkategorier menes der fx sager om indtægtstab og sager om beregning.

Tabel 4.2 Ankestyrelsens sager og afgørelser om tabt arbejdsfortjeneste* - 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Hele perioden
Antal sager	823	892	1.017	1.028	1.212	847	5.819
Omgørelsesprocent	58%	60%	43%	53%	48%	50%	52%
Stadfæstelse	42%	40%	57%	47%	52%	50%	48%
Hjemvisning	40%	39%	28%	41%	34%	41%	37%
Ændring / Ophævelse	19%	21%	15%	12%	15%	9%	15%
Hyppigste anvendte kritikemneord	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)
Antal sager med kritikemneord	189	236	198	278	343	230	1.474
Hyppigste anvendte afgørelsesårsager	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse
Antal sager med afgørelsesårsagen	273	407	348	478	528	381	2.415

Note: Bemærk, at der er tale om data, sådan som de på nuværende tidspunkt fremgår af vores sagsbehandlingssystem. For at sikre de mest aktuelle data sker der løbende efterregistreringer i data. Dette kan skabe uoverensstemmelser med tidligere offentliggjorte data for samme tidsperiode.

* Data for 2023 er tabt arbejdsfortjeneste §§ 42,43 + tilbagebetaling inden for Serviceloven mens 2024 er tabt arbejdsfortjeneste §§ 87, 88 inden for Barnets lov.

Kilde: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem. Data er trukket pr den 10. december 2025.

Bilag 4 Resultater fra retssikkerhedsinitiativer om socialpædagogisk støtte

Resultater fra retssikkerhedsundersøgelsen

Retssikkerhedsundersøgelsen viser, at kommuner, interessenter og borgere oplever en række forskellige udfordringer med forvaltningen af bestemmelsen om socialpædagogisk støtte, og at der ikke altid er enighed om, hvilke udfordringer der er, og hvordan udfordringerne kan løses. 89 kommuner oplever en eller flere udfordringer med anvendelsesområdet for socialpædagogisk støtte. De overordnede temaer, der fremhæves, er følgende:

Hvordan vurderer kommunen, hvad borgeren kan få støtte til?

En gennemgående oplevelse hos kommunerne er, at servicelovens § 85 er meget bredt formuleret i lovteksten og i vejledningen. Det gør, at kommunerne kan have svært ved at vurdere, hvad man kan få støtte til – og at borgere tilsvarende kan have svært ved at gennemskue, om de er berettigede til hjælp.

Skal hjælpen gives som socialpædagogisk støtte efter § 85 eller praktisk hjælp efter § 83?

Kommunerne oplever, at det er vanskeligt at vurdere, om hjælpen skal gives som socialpædagogisk støtte, der guider borgeren igennem aktiviteten, eller som praktisk hjælp efter § 83, hvor opgaven udføres for borgeren. Kommunerne

efterspørger i den forbindelse flere eksempler at læne sig op ad i vurderingen.

Hvordan koordineres socialpædagogisk hjælp med personlig og praktisk hjælp?

Både borgere, interessenter og kommuner oplever, at det er uklart, om der skal bevilges hjælp til en opgave efter reglerne om socialpædagogisk støtte eller efter reglerne om personlig og praktisk hjælp. Dette kan også være svært at koordinere internt i den enkelte kommune, hvis de to sagsområder administreres af to forskellige afdelinger. Det kan i praksis også resultere i, at flere sagsbehandlere er involveret i sagsbehandlingen, og at der kommer mange forskellige fagpersoner i borgernes hjem i forbindelse med sagens oplysning og vurderingen af borgerens støttebehov. Flere kommuner og en interessent foreslår, at man kan samle de to typer af hjælp under én bestemmelse eller arbejde med at få flere til at udbyde hjælp efter begge bestemmelser.

Hvordan oplyses en sag tilstrækkeligt, så borgeren får den rette indsats?

Flere kommuner oplever, at det kan være udfordrende at få oplyst en sag tilstrækkeligt med henblik på at vurdere borgerens støttebehov, herunder om andre støtteforanstaltninger vil kunne afhjælpe nogle af behovene.

Hvad gør man, når borger og kommuner ikke er enige om sagens oplysninger og vurderingen af dem?

Flere borgere og DUKH (Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet) fortæller, at borgerne ikke føler sig hørt og inddraget i sagsbehandlingen, og at de ikke forstår, hvorfor kommunen ikke lægger vægt på de oplysninger i sagen, som borgerne ser som vigtige. Kommunerne foreslår, at der bliver mulighed for at iværksætte et indledende afklarende forløb, så kommunerne får den fornødne indsigt i borgerens behov og ønsker, inden der træffes en afgørelse om omfanget og karakteren af den fremadrettede støtte.

Hvordan sikres en helhedsvurdering af sagerne, når der skal koordineres på tværs i kommunen og med sundhedssektoren?

Lidt over halvdelen af kommunerne oplever udfordringer med at foretage en helhedsvurdering af sagerne. Udfordringerne skyldes delvist forholdene omkring den enkelte kommunes organisering, som kan gøre det vanskeligt at koordinere på tværs af social-, sundheds- og beskæftigelsesforvaltningen. Der er i sager om socialpædagogisk støtte ofte brug for samarbejde mellem rådgivere, der har ansvar for bevilling af personlig og praktisk hjælp efter servicelovens § 83, og rådgivere, der har ansvar for administrationen af reglerne om socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85. Derudover er der udfordringer med snitflade og samarbejde med sundhedssektoren. Nogle kommuner foreslår særlige krav til helhedsbehandling ved særligt komplekse sager, mens andre efterspørger klarere beskrivelser af opgaver og ansvarsfordeling.

Hvordan vurderer man, om borgerens behov er tilstrækkeligt dækket?

Flere kommuner fortæller, at det er svært at vurdere, hvornår borgerens behov kan betragtes som tilstrækkeligt dækket. Udfordringen skyldes blandt andet, at der ikke er noget klart sammenligningsgrundlag for, hvornår konsekvenserne af funktionsnedsættelsen er tilstrækkeligt afhjulpet.

Kommunerne har foreslået, at denne udfordring håndteres på en måde, der både gør bestemmelsen enklere at forvalte, og som samtidig sikrer borgerens retssikkerhed. Følgende forslag nævnes:

- Klare eksempler på, hvornår en borgers hjælpebehov er tilstrækkeligt dækket.
- Klarere beskrivelser af, hvornår man er i målgruppen for socialpædagogisk støtte, og hvornår man har brug for andre forebyggende indsatser, for eksempel hjælp efter §§ 82 a-b om gruppebaseret hjælp, omsorg, støtte, optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.
- Fast loft for socialpædagogisk ledsagelse, dog ikke objektive kriterier, der indskrænker kommunernes mulighed for individuelt og konkret skøn.

Resultater fra tilsynets gennemgang af kvalitetsstandarder

Ankestyrelsens tilsyn med kommunerne gennemgik i 2024 32 kommuners kvalitetsstandarder for socialpædagogisk støtte. Kommunerne er ikke forpligtede til at have en kvalitetsstandard på området.

Tilsynets gennemgang resulterede i oprettelsen af 24 tilsynssager, hvoraf en blev henlagt. I de øvrige sager bad tilsynet via høringer om yderligere oplysninger for at belyse

indholdet i kommunernes kvalitetsstandarder. I det følgende er medtaget eksempler herpå.

Sorø Kommune ville efter tilsynets henvendelse tilrette dens kvalitetsstandard, så den blev i overensstemmelse med regler og praksis, herunder ville Sorø Kommune præcisere, at støtte efter servicelovens § 85 skal ydes uanset boform, og til de borgere, hvor kommunen har handleforpligtelsen, uanset om borgeren er bosiddende i kommunen. På baggrund af kommunens tilbagemelding fandt Ankestyrelsen ikke anledning til at foretage yderligere.

Ankestyrelsens tilsyn vurderede, at Viborg Kommune handlede i strid med servicelovens § 85 ved at angive i kvalitetsstandarden, at der ikke ydes ledsagelse uden en pædagogisk opgave, at støtten som udgangspunkt ydes som en midlertidig ydelse, og at kørsel ikke indgår som en del af ydelsen.

Silkeborg Kommune udtalte til Ankestyrelsen, at kommunen var bekendt med, at socialpædagogisk støtte skal ydes uanset boform, og at kommunen havde tilrettet sin kvalitetsstandard i overensstemmelse hermed. På baggrund af kommunens udtalelse fandt Ankestyrelsen ikke anledning til at foretage yderligere.

Løbende systematisk vidensopsamling om socialpædagogisk støtte

Ankestyrelsens systematiske vidensopsamling viser, at der fortsat er en høj omgørelsesprocent i sager om socialpædagogisk støtte, jf. tabel 4.3 I 2024 behandlede Ankestyrelsen således 241 klagesager om socialpædagogisk støtte. Omgørelsesprocenten i disse sager var 48 procent. Den hyppigste årsag til omgørelse var manglende oplysning eller mangelfuld begrundelse.

Erfaringer fra Ankestyrelsens klagesagsbehandling af sager om socialpædagogisk støtte viser, at kommunerne ses at have udfordringer med målgruppevurderingerne, herunder i særlig grad spørgsmålet om, hvorvidt borgeren kan kompenseres på anden vis, fx via et uvisiteret tilbud.

Klagesagsbehandlingen viser også, at kommunerne har udfordringer med vurderingen af, om borgeren er tilstrækkeligt kompenseret for sit støttebehov med den udmålte hjælp.

Kommunen ses dernæst at have udfordringer med vurderingen af snitfladen mellem socialpædagogisk støtte og personlig og praktisk hjælp – om hjælpen skal bevilges efter servicelovens § 85 eller § 83.

Tabel 4.3 Ankestyrelsens sager og afgørelser om socialpædagogisk bistand § 85 - 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Hele perioden
Antal sager	321	322	274	364	201	241	1.723
Omgørelsesprocent	63%	45%	45%	48%	62%	52%	52%
Hjemvisning	52%	42%	42%	43%	56%	47%	47%
Stadfæstelse	37%	55%	55%	52%	38%	48%	48%
Ændring / Ophævelse	11%	2%	3%	4%	5%	5%	5%
Hypigste anvendte kritikemneord	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Begrundelse	Begrundelse	Begrundelse	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)
Antal sager med kritikemneordet	108	100	74	89	91	43	282
Hypigste anvendte afgørelsesårsag	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse
Antal sager med afgørelsesårsagen	130	133	118	152	115	121	769

Note: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem. Data er trukket pr den 11. december 2025.

Kilde: Bemærk, at der er tale om data, sådan som de på nuværende tidspunkt fremgår af vores sagsbehandlingssystem. For at sikre de mest aktuelle data sker der løbende efterregistreringer i data. Dette kan skabe uoverensstemmelser med tidligere offentliggjorte data for samme tidsperiode.

Bilag 5 Resultater fra retssikkerhedsinitiativer om ledsagelse

Resultater fra handicapsagsbarometret

I 2023 var emnet for handicapsagsbarometret servicelovens § 97 om ledsagelse. Undersøgelsen fra 2023 blev baseret på en juridisk gennemgang af i alt 385 sager fra 98 kommuner, hvor der var truffet afgørelse om ledsagelse til voksne efter servicelovens § 97. Blandt de gennemgåede sager var der 293 sager om bevilling af ledsagelse og 92 sager om afslag eller delvist afslag på ledsagelse.

Formålet med handicapsagsbarometret var at give et overordnet og generaliserbart billede af kvaliteten af kommunernes sagsbehandling på handicapområdet.

Barometret viser, at der var en eller flere retlige mangler i 51 procent af sagerne. I de fleste tilfælde handlede de retlige mangler om kommunens oplysning af sagen, hvor Ankestyrelsens vurdering var, at der manglede relevante oplysninger om borgernes behov for socialpædagogisk støtte under ledsagelsen. I 47 procent af samtlige 385 sager ville de retlige mangler have haft betydning for Ankestyrelsens vurdering af kommunens afgørelse, hvis sagerne havde været påklaget.

Barometret viser desuden, at kommunernes største udfordring er at vurdere, om borgeren skal have hjælp efter servicelovens § 97, eller om hjælpebehovet skal dækkes efter en anden

bestemmelse i serviceloven, herunder særligt socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 og praktisk hjælp efter servicelovens § 83. Den udfordring ses eksempelvis i situationer, hvor borgeren skal have hjælp til indkøb af dagligvarer.

Retlige mangler i over halvdelen af sagerne

Ankestyrelsen fandt retlige mangler i 51 procent af de gennemgåede sager, og i 47 procent af de gennemgåede sager havde manglen væsentlig betydning for afgørelsens resultat.

Utilstrækkelig sagsoplysning er den mest udbredte mangel

I 42 procent af alle gennemgåede sager var den manglende sagsoplysning af væsentlig betydning for afgørelsens resultat. I næsten alle sager handlede de manglende oplysninger om borgerens behov for støtte under ledsagelsen, herunder om borgeren i stedet burde bevilges socialpædagogisk støtte.

Svære snitflader til andre bestemmelser i serviceloven udfordrer kommunerne

En af de største udfordringer for kommunerne er afgrænsningen af målgruppen for ledsagelse og i den sammenhæng snitfladen til andre bestemmelser. Dette gælder for det første snitfladen mellem ledsagelse efter servicelovens § 97 og socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 og for det andet snitfladen mellem servicelovens § 97 om

ledsagelse og servicelovens § 83 om personlig og praktisk hjælp.

[Se læringsnotatet om ledsagelse på Ankestyrelsens hjemmeside.](#)

Resultater fra retssikkerhedsundersøgelsen

Retssikkerhedsundersøgelsen viser, at kommunerne ikke selv oplever store udfordringer med bestemmelsen om ledsagelse til voksne med betydelig varig og nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne. 49 procent af kommunerne har svaret, at de ikke har nogen udfordringer med deres administration af bestemmelsen, mens 37 procent har svaret, at de kun i mindre grad oplever udfordringer. 13 procent af kommunerne har svaret, at de i nogen grad oplever udfordringer, mens 1 procent af kommunerne oplever en høj grad af udfordringer.

Fra nogle af de kommuner, som oplyser, at de oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om ledsagelse efter servicelovens § 97, er der kommet følgende uddybende bemærkninger:

Udfordringer med snitflade til socialpædagogisk støtte

Flere kommuner beskriver, at de oplever udfordringer med at vurdere, hvornår der er brug for socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85, og hvornår der kan bevilges ledsagelse efter servicelovens § 97. Denne udfordring er yderligere beskrevet i kapitel 4.

Udfordringer med vurdering af målgruppen for bestemmelsens anvendelsesområde

Flere kommuner beskriver, at det er nemt at vurdere målgruppen i forhold til borgere med fysisk funktionsnedsættelse, men at det er udfordrende, når der er tale om psykiske funktionsnedsættelser, herunder fx autisme, angst eller ADHD.

Udfordringer med at vurdere, om der skal trækkes timer fra botilbud

En kommune beskriver, at det svært at vurdere, hvorvidt der bør trækkes ledsagetimer fra for borgere, der er bosat på et § 108- eller § 107-tilbud. Kommunen skriver: "Det kan være meget svært at gennemskue hvad der i botilbudstaksten/indsatsen kan defineres som ledsagetimer, hvorfor de kan fratrækkes de 15 timer. Derfor er der ikke praksis for at vi får fratrukket timerne."

28 procent af de kommuner, der har svaret, at de oplever udfordringer med bestemmelsen, mener, at udfordringerne kan afhjælpes eller løses med regelforenkling. Nogle af kommunerne har henvist til, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenklinger:

Udfordringer med vurdering af målgruppe

Kommunerne efterspørger flere eksempler på, hvem der er omfattet af målgruppen for bestemmelsens anvendelsesområde, og hvem der ikke er.

Udfordringer med at vurdere, om der skal trækkes timer fra botilbud

Efter kommunernes opfattelse vil udfordringer med at vurdere, om der skal trækkes timer fra botilbud kunne afhjælpes med en regelforenkling, der giver mulighed for at fratække 50 % af ledsagetimerne for dem, der er bevilget tilbud efter servicelovens § 108. Dette vil efter kommunernes opfattelse være en brugbar løsning, da disse borgere er bedre stillet, hvad angår at have en meningsfyldt hverdag/tilværelse.

[Se den samlede retssikkerhedsundersøgelse på Ankestyrelsens hjemmeside.](#)

Løbende systematisk vidensopsamling om ledsagelse

I 2024 behandlede Ankestyrelsen 70 klagesager om ledsagelse. Omgørelsesprocenten i disse sager var 24 procent. Den hyppigste årsag til omgørelse var manglende oplysning eller mangelfuld begrundelse.

Erfaringer fra Ankestyrelsens klagesagsbehandling af sager om ledsagelse viser, at kommunerne har udfordringer med snitfladen til andre bestemmelser, særligt i forhold til reglerne om socialpædagogisk støtte.

Dernæst viser erfaringerne, at kommunerne har udfordringer med vurderingen af, om en borger kan få ledsagelse til selvvalgte aktiviteter, når borgeren bor på et botilbud.

Kommunerne ses også at have udfordringer med at foretage en helhedsvurdering i sagerne om ledsagelse. Det sker fx i tilfælde, hvor en kommune vurderer, at borgeren ikke er i målgruppen for ledsagelse, men hvor kommunen undlader at undersøge, om borgeren i stedet kan være i målgruppen for socialpædagogisk støtte.

Tabel 4.4 Ankestyrelsens sager og afgørelser om ledsagerordning – 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Hele perioden
Antal sager	107	97	85	87	49	70	495
Omgørelsesprocent	30%	25%	32%	20%	33%	24%	27%
Stadfæstelse	70%	75%	68%	80%	67%	76%	73%
Hjemvisning	24%	18%	27%	13%	27%	17%	21%
Ændring/ Ophævelse	6%	7%	5%	7%	6%	7%	6%
Hyppigste anvendte kritikemneord	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Begrundelse	Begrundelse	Begrundelse	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)
Antal sager med kritikemneordet	17	9	17	9	14	8	43
Hyppigste anvendte afgørelsesårsag	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse
Antal sager med afgørelsesårsagen	20	20	24	15	16	15	110

Note: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem. Data er trukket pr den 11. december 2025.

Kilde: Bemærk, at der er tale om data, sådan som de på nuværende tidspunkt fremgår af vores sagsbehandlingssystem. For at sikre de mest aktuelle data sker der løbende efterregistreringer i data. Dette kan skabe uoverensstemmelser med tidligere offentliggjorte data for samme tidsperiode.

Bilag 6 Resultater fra retssikkerhedsinitiativer om personlig hjælp og pleje og praktisk hjælp

Resultater fra retssikkerhedsundersøgelsen

Retssikkerhedsundersøgelsen viser, at kommunerne kun i mindre grad oplever udfordringer med reglerne om personlig og praktisk hjælp. 26 procent svarer, at de ikke oplever udfordringer, mens 40 procent svarer, at kun i mindre grad oplever udfordringer. 20 procent oplever nogen grad af udfordringer, mens 5 procent høj grad oplever udfordringer. 9 procent er ikke afklaret med, om de oplever udfordringer med disse regler.

Nogle af de kommuner, som oplever udfordringer med forvaltningen af reglerne om personlig og praktisk hjælp, har uddybet deres svar:

Udfordringer med serviceniveau

Nogle kommuner beskriver udfordringer med serviceniveauerne i kommunerne. Det drejer sig om uens serviceniveau på tværs af kommunen samt udfordringer med at afstemme kommunens serviceniveau med den individuelle vurdering af den enkelte borgers støttebehov. En kommune skriver også, at 'hovedrengøring' er svært at forholde sig til, da det er meget ukonkret beskrevet.

Udfordringer med vurdering af målgruppe og snitflade til § 85

En stor del af kommunerne beskriver udfordringer i forbindelse med vurderingen af, om borgeren er i målgruppen for

personlig og praktisk hjælp. Flere kommuner beskriver hertil, at det er uklart, hvordan man skal vurdere husstandens ressourcers indflydelse på vurderingen, og at afklaringen af, hvad der kan kræves af andre i husstanden, kan være meget omfattende. Udfordringerne i forhold til vurderingen af målgruppen handler også om snitfladen til § 85.

Udfordringer i forhold til sagsoplysning

Flere kommuner beskriver, at sagsoplysningen kan være tidskrævende. Kommunerne oplever, at der stilles krav om detaljerede beskrivelser og vurderinger, hvis ikke et afslag skal hjemvises i Ankestyrelsen. Dette opleves at være unødigt bureaukratisk. En kommune beskriver også, at dens sundhedsfaglige skøn ikke tillægges den relevante værdi, og at det virker som om, at Ankestyrelsen er mere optaget af lægelige oplysninger om diagnoser frem for borgers funktionsevne.

Udfordringer med snitflader

Flere kommuner beskriver udfordringer med snitfladen til sundhedslovens § 138 om kommunens pligt til at yde sygepleje og servicelovens § 82 b om tidsbegrænset individuel hjælp eller optræning.

Udfordringer med udmåling af hjælp, når opgaverne eventuelt kan klares med hjælpemidler i borgerens hjem

Flere kommuner beskriver, at de oplever udfordringer i

forbindelse med retningslinjerne for udmåling af praktisk hjælp, når borgerens støttebehov kan afhjælpes af velfærdsteknologiske hjælpemidler i hjemmet, herunder robotstøvsugere. En kommune beskriver, at det særligt handler om produkter, der tidligere var hjælpemidler, men nu klassificeres som almindelige forbrugsgoder.

42 procent af kommunerne mener, at udfordringerne med bestemmelsen om personlig og praktisk hjælp vil kunne afhjælpes eller løses med regelforenkling.

Blandt de kommuner, som mener, at udfordringerne kan løses eller afhjælpes med regelforenkling, er der kommet følgende regelforenklingsforslag:

Mere vejledning og flere udmeldinger om praksis

Kommunerne efterspørger regelpræcisering, fx via flere principmeddelelser samt mere telefonisk hjælp og vejledning fra Ankestyrelsen. En kommune efterspørger også vejledning om ansvaret for at levere hjemmehjælp, når borgeren midlertidigt opholder sig i en anden kommune, og særligt om ophold af få timers varighed er omfattet af begrebet 'midlertidigt uden for opholdskommunen' i retssikkerhedslovens § 9 b, stk. 1.

[Se den samlede retssikkerhedsundersøgelse på Ankestyrelsens hjemmeside.](#)

Resultater fra tilsynets gennemgang af kvalitetsstandarder

I 2022 gennemgik Ankestyrelsens tilsyn 33 kommuners kvalitetsstandarder for personlig pleje og praktisk hjælp (servicelovens § 83). Kommunerne er forpligtede til at udarbejde kvalitetsstandarder på området.

På baggrund af gennemgangen oprettede tilsynet 23 tilsynssager med henblik på nærmere undersøgelse. Nogle sager blev afsluttet efter undersøgelse – uden en reaktion – mens andre har ført til udtalelser efter kommunestyrelseslovens § 50.

Fx havde Assens Kommune, med henvisning til kommunens nye kvalitetsstandard, nedsat borgernes praktiske hjælp til rengøring. I sin udtalelse til tilsynet oplyste Assens Kommune, at kommunen vurderede, at de afgørelser om at reducere den praktiske hjælp til rengøring, som kommunen tidligere havde truffet, var ugyldige, og at borgerne fremadrettet ville få den samme praktiske hjælp til rengøring, som de modtog forud for den ugyldige afgørelse

Ankestyrelsens tilsyn har skrevet en artikel om de typiske problemer i sagerne: [Kvalitetsstandarder – en forventningsafstemning mellem borger og kommune](#)

Løbende systematisk vidensopsamling om personlig hjælp og pleje og praktisk hjælp

Ankestyrelsens systematiske vidensopsamling viser, at der fortsat er en høj omgørelsesprocent i sager om personlig hjælp og pleje og praktisk hjælp, jf. tabel 4.5. I 2024 behandlede

Ankestyrelsen 435 klagesager om personlig hjælp og pleje og praktisk hjælp. Omgørelsesprocenten i disse sager var 48 procent. Den hyppigste årsag til omgørelse var manglende oplysning eller mangelfuld begrundelse.

Erfaringer fra Ankestyrelsens klagesagsbehandling af sager om personlig hjælp og pleje og praktisk hjælp viser, at kommunerne ses at have udfordringer med at udmåle hjælp

efter serviceniveau, herunder at foretage en konkret og individuel vurdering af, om der er grundlag for at fravige serviceniveauet i den enkelte sag.

Dernæst viser erfaringerne, at kommunerne har udfordringer med sagsoplysning, herunder særligt i forhold til den konkrete og individuelle vurdering af omfanget af borgerens støttebehov.

Tabel 4.5 Ankestyrelsens sager og afgørelser om hjemmehjælp § 83 – 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Hele perioden
Antal sager	296	355	302	327	252	435	1.967
Omgørelsesprocent	44%	42%	36%	44%	52%	48%	44%
Stadfæstelse	56%	58%	64%	56%	48%	52%	56%
Hjemvisning	36%	32%	33%	41%	46%	41%	38%
Ændring / Ophævelse	8%	10%	2%	3%	6%	7%	6%
Hyppest anvendte kritikemneord	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)	Begrundelse	Begrundelse	Undersøgelsesprincippet (official-princippet)
Antal sager med kritikemneordet	77	133	87	118	136	142	415
Hyppest anvendte afgørelsesårsag	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse	Oplysningsgrundlag/begrundelse
Antal sager med afgørelsesårsagen	77	140	97	135	127	200	776

Note: Bemærk, at der er tale om data, sådan som de på nuværende tidspunkt fremgår af vores sagsbehandlingssystem. For at sikre de mest aktuelle data sker der løbende efterregistreringer i data. Dette kan skabe uoverensstemmelser med tidligere offentliggjorte data for samme tidsperiode.

Kilde: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem. Data er trukket pr den 11. december 2025.